

Isis informaatiovaikuttajana

Mikko Patokallio

Analyst, CMI

Mikko.Patokallio@cmi.fi

Ei ole yhtä Isistä

Isiksestä puhutaan yhtenä toimijana, mutta monimutkaisempi kokonaisuus:

- **Ydin:** ideologisesti vihkiytynyt, pitkän linjan jihadisteja (ex-AQI, ISI)
- **Liittolaiset:** paikallistason ryhmät, jotka ovat liittäytyneet rinnalle (ex-Ba'athisteja, syyrialaisia ryhmiä, heimoja)
- **Affiliaatit:** ns. provinssit "wilayat", ideologisesti lähellä, mutta siteet vaihtevia ja heikkoja (Libya, Siinai, Jemen)
- **Jihadistinen kansainvälinen:** vierastaistelijat, resonaattoreita, kannattajia, ideologialle alttiita.

Ydin

- Juuret Irakin al-Qaidassa (AQI), mutta eritynyt pois muodostamaan oman suuntauksensa.
- Välit katki al-Qaedaan, mutta ideologisesti hyvin lähellä. Erot etupäässä menetelmistä (ja johtohenkilöiden välisiä)
 - Territorialisuus & valtioprojekti
 - Sektarianismi ja väkivaltaisuus
 - Apokalyptinen maailmankuva
- Kiinni globaalissa jihadistisessä liikehdinnässä, mutta sidottu vahvasti Irakin/Syyriaan konteksteihin
- Pieni osa liikkeen kannattajista, vaikka ideologinen ulottuvuus suhteellisesti näkyvämpi

Liittolaiset

- Monia eri syitä ryhmällä liittäytyä Isisin rinnalle
 - Malikin vastaisuus 2013-2014; Assadin kaataminen 2011-2013
- Etupäässä paikallisia ryhmiä, jotka ovat jo osa laajempia konflikteja
- Ideologia paljon vähemmän merkittävä, identiteetti ja materiaaliset tekijät
- Suurin osa Isisin taistelijoista koostuu liittolaisryhmistä tai niistä alunperin tulleista
- Eivät luotettavia; Isis pyrkii hajottamaan ja hallitsemaan (etenkin heimojen kanssa)

Affiliaatit

- Isis näkee itsensä maailmanlaajuisena, kannustaa uusia haaroja syntymään joita se kutsuu provinseiksi (wilayat)
- Paperilla 8 haaraa ja 37 provinssia, mutta todellisuudessa vain kourallinen merkittäviä
 - Libya, Jemen, Egypti
- Varsin itsenäisiä ryhmiä, jotka ovat vain nostaneet Isiksen lipun salkoon. Yhteistyötä ja linkejä on kuitenkin.
- Opportunistinen yhteys – vahva 'brändi' josta molemmat hyötyy

Kansainvälinen

- Affiliaattien lisäksi, Isis onnistunut mobilisoimaan ison määrän erilaisia kannattajia/tukijoita ympäri maailmaa
- Näkyvin on vierastaistelijavirta Irakiin/Syyriaan (n. 27,000 yli 86 maasta)
- Myös paljon laajempi verkosto kannattajia ja tukijoita jotka seuraavat Isistä, ja joita Isis instrumentalisoi
- Motiivit monipuolisia

Vaikuttaminen: Johtava ”brändi”

- Isis monella tavalla ”innovaattori” salafi-jihadistisen liikennehdinnän sisällä:
 - Globaali vierastaistelijäilmiö
 - Propagandakoneisto
 - Kyky luoda narratiivia, sijoittaa itsensä muihin narratiivein
 - Väkivalta, terrorin käyttö välineenä
- Mikään ei varsinaisesti uutta, mutta yhdistelmä on (ns. mediajihad)
- Hyvin taidokkaasti käyttänyt mediaa tukemaan sen strategisia tavoitteita
- Syrjäyttänyt al-Qaedan johtavana ”brändinä” salafi-jihadistisessa liikehdinnässä

Vaikuttaminen: Propaganda

- Etenkin 2014-2015, Isiksellä oli hyvin kehittynyt mediakoneisto joka pystyi tuottamaan kohdennettua viestintää eri kielillä
 - Arabiaksi, englanniksi, ranskaksi, venäjäksi, myös lokalisoituja
 - Eri muotoja: valokuvia, videoita, uutisia, grafiikoita
 - Huipussaan 892 propapagandaviestiä 2015 kesällä
- Merkittävä tekijä vahvistamaan käsitystä Isiksen voitonkulusta; lähes kaikki kuvat Isis-taistelijoista ovat peräisin ryhmän mediatoimistolta
- Teloitukset ja raa'akuudet etenkin kiinnittäneet huomiota, mutta tuotanto monipuolisempaa
- Kyky on heikentynyt tuntuvasti, mutta edelleenkin huomattava

Yleisnarratiivi: voitonkulku

- Isoin yhdistävä viesti ollut, että Isis marssii voitosta voittoon, ja edistää näkemystään ”aidosta” Islamista.
- Eri aiheita esillä:
 - sotilaallisia kehityksiä (valloituksia)
 - hallinto/valtioprojekti
 - uskonollinen (da’wa)
 - varoituksia vihollisille (väkivalta/teloitus)
- Painopiste on muuttunut ajan myötä – utopia/valtiorakennus vähentynyt, ja sodankäynti kasvanut
- Propaganda etupäässä Irakista (2017 alussa 93% vrt. 2015 n. 58%)

Tarkempia viestejä eri yleisöille

- **Globaali ideologinen:** aktiivisesti pyrkii esittämään omaa tulkintaansa, ja sen kautta myös legitimoida ja vahvistaa omia toimia/asemaa
- **Sunni-narratiivi:**asettaa itsensä laajemman sunniyhteisön puolustajana, kontekstispesifein tavoin (Irak, Syyria, anti-Iran)
- **”Ultraviolence”:** vihollisia uhkaillaan, etä-kannattajien aktivointi nihilistisellä väkivallalla – länsimaat mukana tässä kategoriassa

Isis ja vaikuttaminen länsimaissa

- Osa Isisin laajempaa tavoitetta on ruokkia konfliktia länsimaissa, eristää ja radikalisoida muslimiyhteisöjä niissä.
- Isis ymmärtää hyvin miten länsimainen media toimii (vierastaistelijat ja media-ammattilaiset)
- Terrori-iskujen suunnittelu/toteuttaminen osa kuvaa, mutta vähintäänkin yhtä isosti ”inspiraation” omiminen
 - On rekrytoijia, suunniteltuja iskuja (Pariisi, Bryssel)
 - Mutta myös yksinäiset sudet (Saksa, UK) tai löysästi ”inspiroituja” iskuja (Tukholma)
 - Linjanveto ei aina helppoa ja vie aikaa
- Median taipumus yhdistää Isis iskuihin/kritiikittömästi suhtautua ryhmän väitteisiin toimii erinomaisesti ryhmälle.

Isis kalifaatin jälkeen

- Isiksen 'valtio' kovaa tahtia kaatumassa (ei kestä Mosulin ja Raqqaan menetyksiä)
- Ryhmä ei katoa, mutta kärsinyt isoja menetyksiä. Ydin kapeampi, liittolaiset karisee tappion aikana, affiliaateille tilanne kehittyy
 - Kuka jää? Brändin heikentyminen ja materiaalistien resurssien kato, mutta vierastaistelijat ja sympaattiset yleisöt
- Balanssi Syyria/Irak ja globaalin toiminnan välillä - iskut ulkopuolella tapa paikata tappioita Irakissa.
- Ryhmän propaganda varmaankin tulee kannustamaan vielä enemmän "teon propagandaa" – nihilistinen väkivalta vihollisia kohtaan

Mitä seurauksia?

- Yksinkertaisia ratkaisuja ei ole: Sotilaallinen voitto ei riitä (toki, sekin tarvitaan), poliittiset ratkaisut tarpeen mutta ne vievät aikaa.
- Salafi-jihadistinen ideologia ja sen inspiroima väkivalta ei katoa – mutta se muuttuu hajautetuksi ja lokalisoiduksi
- Terrorismi monimutkainen ilmiö: etenkin linkki Lähi-idän konfliktien ja Euroopassa toteutettujen/suunniteltujen iskujen välillä.
- Isis laskee sen varaan, että ylireagoidaan – omia maaleja yhteiskunnan turvallisamisessa ja osien eristämisessä
- Isoin kysymys: miten uutisoida vastuullisesti terrorismista? Julkisuus on se mitä tavoitellaan teoilla